SCHOOLJAAR 2022-2023

MAAK KENNIS MET FOPEM & SOM

We stellen graag onze plannen, medewerkers en afspraken voor!

Wat zijn FOPEM en SOM?

FOPEM en SOM zijn twee vzw's die onafhankelijke methodescholen in het Vlaamse basisonderwijs ondersteunen. Samen vormen we één organisatie met één bestuursorgaan en één groep kernmedewerkers. FOPEM is officieel de koepel en pedagogische begeleidingsdienst, SOM is officieel de scholengemeenschap.

Dit zijn onze belangrijkste taken:

- belangen behartigen van methodescholen in de verschillende raden en overlegorganen van de overheid
- onderwijswetgeving opvolgen en vertalen naar de scholen
- als scholengemeenschap een personeelsbeleid uitbouwen waar we achter staan en zo middelen efficiënt inzetten
- coördinatoren, zorgcoördinatoren en begeleiders pedagogisch-didactisch ondersteunen. Dit doen we door vormingen te organiseren, te coachen op maat en materiaal te ontwikkelen.
- besturen en coördinatoren organisatorisch en beleidsmatig ondersteunen. Dit doen we ook met vorming, coaching en materiaal.
- samenwerken met hogescholen en andere organisaties om het methodeonderwijs in Vlaanderen nog meer op de kaart te zetten

WAT KOM JE TE WETEN?

Wat zijn FOPEM & SOM?

Bij wie kan je terecht?

Hoe werken we samen?

Wat zijn onze plannen?

Waar staan en gaan we voor?

We doen waar we goed in zijn: kinderen laten groeien en bloeien! Op die manier hopen we ons steentje bij te dragen aan een sociale en rechtvaardige samenleving, eentje waarvan we durven dromen.

We geloven in de kracht van coöperatie, inspraak en verantwoordelijkheid, kortom in samen school maken. Dit principe realiseren we op alle niveaus en met alle partners: met ouders, binnen schoolteams, leerlingen onderling, met de buurt en gemeente of stad, als federatie en als scholengemeenschap.

Ervaringsgericht, levensecht en geëngageerd onderwijs is voor ons een passend antwoord. We maken elke dag werk van een sterke visie op onderwijzen en leren. Die bestaat uit zeven pijlers:

- COÖPERATIEF
- GEËNGAGEERD
- BETEKENISVOLLE TAKEN
- INSPRAAK & VERANTWOORDELIJKHEID
- SPIRAALLEREN
- SOEPELE LEERLIJN
- ERVARINGSCYCLUS

We garanderen kwaliteitsvol onderwijs door maximaal in te zetten op doelgericht ervaringsleren, twee kanten van dezelfde medaille. Op die manier realiseren we geen puur leerstofgericht of puur kindgericht onderwijs, maar wereldgericht onderwijs.

Hoe realiseren we dit?

De pedagogische begeleiding realiseren we in drie vormen:

- Nascholingsaanbod: vormingen, trajecten, leergemeenschap, makelaar voor vormingen van externe organisaties,...
- Begeleiding op maat: een individuele coaching, een observatie bespreken, een teamsessie begeleiden, samen nadenken over het antwoord op een leervraag,...
- Materiaal ontwikkelen: naar aanleiding van een vorming of begeleiding, een boekje of kijkwijzer of steekkaart of instrument of...

Samen school maken en zo streven naar een sociale rechtvaardige samenleving

Een leerkracht noemen we een
begeleider

Een schoolhoofd noemen we een
coördinator

Een leerplan van FOPEM noemen we een
cahier

"School maak je samen. Dat is onze kracht en we proberen dit ook in ons contact met de scholen iedere keer opnieuw waar te maken."

Maak kennis met de kernmedewerkers

De kernmedewerkers, kernleden of gewoonweg 'de kern' zijn een groep van zes gedreven mensen. Jürgen neemt als coördinator de kern mee op sleeptouw en staat in voor de dagelijkse organisatie. Hij is vaak het eerste aanspreekpunt. Daarnaast volgt hij met onze collega's van OKO de steeds veranderende wetgeving op. In de raad basisonderwijs van de Vlaamse Onderwijsraad behartigt hij de belangen van onze scholen. Samen met Kurt vertaalt hij de nieuwe wetgeving naar de FOPEM-context. Kurt begeleidt daarnaast schoolbesturen op organisatorisch-bestuurlijk vlak en ondersteunt coördinatoren rond functioneren en evalueren. Kurt en Karolien zorgen dat het personeelsbeleid van de scholen conform de wetgeving én in de geest van scholengemeenschap SOM is. Coördinatoren en administratief medewerkers zijn bij hen aan het goede adres.

De zorgcoördinatoren worden met zorg ondersteund door Lindsey. Ze voorziet vorming, coaching en ontwikkelt materiaal dat zich specifiek focust op omgaan met diversiteit in de klas. Ze stuurt ook de ondersteuners uit het ondersteuningsnetwerk Okoplus aan. Samen met Vincent zorgt ze ervoor dat alle kinderen én begeleiders kunnen groeien. Bij Vincent kan je vooral terecht rond pedagogisch-didactische thema's: klasstructuur, technieken uit methodeonderwijs, leergebieden, effectieve didactiek, ... Hij volgt voor jou het meest recente onderzoek rond onderwijs op én verzamelt met veel plezier sprekende praktijkvoorbeelden uit FOPEM- en andere scholen. Julie trekt mee de boer op en ondersteunt ook scholen op pedagogisch-didactisch vlak. Ze is verantwoordelijk voor de opmaak en implementatie van onze cahiers (leerplannen). Voor technische ondersteuning rond onze digitale kanalen kan je ook bij haar terecht.

De kern zit meestal samen op maandag. We vergaderen en werken daarna samen in een blok kantoortijd. Tijdens onze vergadering kan je ons niet bereiken. Tijdens onze kantoortijd kan dat wel.

Je kan de hele kern samen bereiken via kern@fopem.be

Jürgen Loones

jurgen.loones@fopem.be

0486/32.61.03

Jürgen werkt voltijds. Je kan hem meestal op alle dagen van de week bereiken.

Kurt Lambrechts

kurt.lambrechts@fopem.be

0474/55.80.34

Kurt werkt halftijds, je kan hem bereiken op maandag en donderdag.

Karolien Belet

karolien.belet@fopem.be

0485/84.88.19

Karolien werkt halftijds, je kan haar bereiken op maandag en donderdag.

Lindsey Devlieghere

lindsey.devlieghere@fopem.be

0494/84.82.91

Lindsey werkt 90%, je kan haar niet bereiken op vrijdag.

Vincent Vandevyvere

vincent.vandevyvere@fopem.be

0484/48.84.12

Vincent werkt 70%, je kan hem niet bereiken op woensdag en donderdag.

Julie Van Rijckeghem

julie.vanrijckeghem@fopem.be

0476/74.84.85

Julie werkt voltijds. Je kan haar meestal op alle dagen van de week bereiken.

HOE WERKEN WE SAMEN MET DE SCHOLEN?

1 Vormingsaanbod

We organiseren vormingen voor iedereen die mee z'n schouders zet onder een FOPEM-school. Een deel van ons aanbod is verplicht, een ander deel is vrijblijvend.

Coördinatoren

Coördinatoren werken samen in een leergemeenschap. We verwachten dat een co hier zoveel mogelijk aanwezig is. Ons aanbod zet in op professionalisering én op samenwerking. We steken de koppen bij elkaar en verzetten samen werk dat je anders alleen zou doen. Win-win-situatie dus!

Leergemeenschap
Opleiding evaluator
Regioco
Co-tweedaagse (Dialoogdag)

Zorgco's

Zorgco's werken ook samen in een leergemeenschap. We verwachten dat een zorgco hier zoveel mogelijk aanwezig is. Je neemt samen het beleid op leerlingenbegeleiding onder de loep. Op die manier krijg je ook inzicht in hoe andere scholen het doen en ontvang je feedback. We bieden telkens enkele specifieke zorgthema's aan.

Leergemeenschap
Pedagogische studiedag

Admins

Administratieve krachten worden verwacht op de werkdag voor admins. Samen onderzoek je wat abstracte wetgeving concreet betekent voor jouw schoolsituatie. Je pluist samen met de andere admins uit hoe je het personeelsbeleid zo efficiënt mogelijk kan beheren op de verschillende online platforms.

Werkdag admins

De rest van ons aanbod is vrijblijvend maar sterk aangeraden. We brengen namelijk thema's in die jullie zelf op onze agenda zetten. We richten ons op de unieke context en specifieke praktijk van methodescholen. Bovendien maak je kennis met mensen uit andere scholen. Op die manier ontvang je gratis inspiratie, ideeën en feedback. We werken zo interactief mogelijk waardoor je naar huis gaat met heel concrete tips en voornemens.

Ontdek het volledige vormingsaanbod op

www.vorming-fopem.be

en schrijf je in!

2 Online

We zijn een kleine organisatie die scholen ondersteunt over heel Vlaanderen.
We werken live samen waar nodig, maar online waar mogelijk.

Nieuwsbrief

Onze nieuwsbrief is een must-read! Niet alleen omdat die boordevol tips, praktijkvoorbeelden en ideeën staat maar zeker ook omdat je zo op de hoogte blijft van aankomende vormingen, wijzigende wetgeving of belangrijke berichten.

Heb je zelf iets dat je wil delen met andere scholen, bijv. een vacature, een nieuwe speelplaats, een project waar je trots op bent, een oproep,... Ook dit krijgt een mooie plek in onze nieuwsbrieven.

Nieuwsbrief voor co's
Nieuwsbrief voor begeleiders
Cahiernieuwsbrief

MS Teams

FOPEM-scholen zijn verspreid over heel Vlaanderen. Naast ons vormingsaanbod waarvoor we meestal live samenkomen, communiceren en delen we ook heel wat op ons samenwerkingsplatform MS Teams. Volgde je een vorming bij ons? Dan vind je daar het verslag terug en kan je napraten met mensen die je er leerde kennen. Bovendien krijg je toegang tot heel wat bronnen, praktijkvoorbeelden en tips rond allerlei thema's. Tenslotte kan je vlot en snel iemand van de kern bereiken en meteen geholpen worden. MS Teams is afgesloten en enkel toegankelijk met een account.

Websites

We hebben drie openbare websites waar zowel FOPEM-scholen als niet-FOPEM-scholen info kunnen vinden.

De cahierwebsite is er specifiek voor de leerplannen - of cahiers - van FOPEM. Je krijgt er tips om die te implementeren, leert er mee werken en vindt er didactisch materiaal. Op de vormingswebsite vind je ons aanbod om scholen te ondersteunen: georganiseerde vormingen, begeleiding op maat en een bibliotheek met materiaal. Onze algemene website is er vooral voor externen om de organisatie te leren kennen.

Abonneer je op de nieuwsbrief via www.vorming-fopem.be en klik door naar Bibliotheek

Vraag toegang tot MS Teams via www.vorming-fopem.be en klik door naar Bibliotheek

www.cahier-fopem.be
www.vorming-fopem.be
www.fopem.be

3 SOM-reflex

De scholengemeenschap SOM valt nagenoeg samen met de koepel FOPEM. Het gaat over dezelfde scholen. Als scholengemeenschap werken de scholen nauw samen om middelen efficiënt aan te wenden. Wij nemen als organisatie een groot deel van de administratie en het onderzoek over. We gaan en staan voor 'samen school maken'. Dat betekent dat er coöperatief wordt samengewerkt en dat beslissingen zoveel mogelijk worden doorgesproken met de scholen. Zowel in de leergemeenschap voor coördinatoren en op de werkdag voor administratieve krachten als via de nieuwsbrief voor co's en via MS Teams betrekken we de scholen actief.

Om de middelen efficiënt, passend en eerlijk in te zetten verwachten we van de scholen een actieve SOM-reflex. Alles wat een mogelijk effect kan hebben op andere scholen in SOM dien je zo snel mogelijk te melden aan de kern of/en aan de andere scholen. Wijzigingen in de personeelsformatie, mogelijke boventalligen, vacantverklaringen, anderstalige nieuwkomers,... Het is info die we graag zo snel mogelijk binnen krijgen. Op die manier garanderen we het beste voor de scholen.

Laat info die een effect kan hebben op de scholengemeenschap tijdig weten via kern@fopem.be en scholen@fopem.be of post het in MS Teams.

WAT ZIJN ONZE PLANNEN?

Nieuwe cahiers

De overheid maakt op dit moment nieuwe eindtermen voor het basisonderwijs. Dat betekent dat er nieuwe leerplannen moeten komen. We gaan samen met jullie dit avontuur aan! Met het cahier W.O. ligt er al een stevige basis, we bouwen hierop verder. We koppelen de huidige praktijk in scholen aan wetenschappelijke bronnen en gaan opnieuw uit van een overlappende consensus: enkel dat wat overal gemeenschappelijk is, wordt opgenomen. We werken hiervoor - net zoals in de klas - met de ervaringscyclus: onszelf onderdompelen in de praktijk van FOPEM-scholen > reflecteren met begeleiders, coördinatoren, meedenkers > analyseren waar verborgen parels en duidelijke noden liggen > passend materiaal en ondersteuning ontwikkelen. En terug opnieuw! De ontwikkeling van nieuwe cahiers wordt ingebed in ons reguliere aanbod. Alle werven hieronder beschreven hebben een rechtstreekse of onrechtstreekse link met de ontwikkeling van nieuwe cahiers.

Doelgericht ervaringsleren

We zetten maximaal in op de kwaliteit van de ervaringsgerichte didactiek. Samen blijven we onderzoeken hoe we Jef & Jos kunnen laten samenwerken én hoe je dit concreet in je klas realiseert. We koppelen hier inzichten uit wetenschappelijk onderzoek én uit de praktijk aan. Soms zoomen we in op één leergebied, een andere keer dan weer op een werkvorm of techniek. We oefenen specifiek in het werken met focusdoelen binnen een soepele leerlijn.

Cultuurbeschouwing

Cultuurbeschouwing raakt aan het hart van onze scholen: we kiezen voor een coöperatieve werking waar samenleven en samenwerken met elkaar centraal staat. Met cultuurbeschouwing benoemen we bewust gelijkenissen en verschillen en creëren we samenhang. Werken aan cultuurbeschouwing doe je niet in een afgebakend vak of met een uitgewerkt handboek. Het is een manier van zijn, kijken, voelen. Daarom krijgt cultuurbeschouwing de komende vier jaar een prominente plek. We organiseren een aanbod waar oefenen centraal staat. Je leert ook kansen zien en benutten en je ontwikkelt en test materiaal uit in je eigen klas.

Taal

We zetten volop in op taal. De taalcoaches worden de komende vier jaar intensief op sleeptouw genomen om het taalonderwijs en taalbeleid op hun school een boost te geven. We werken hiervoor samen met CTO en onderzoeken de kracht van hun recente publicatie 'Volop Taal'.

Pedagogie van het worden

Zinvol evalueren en registreren is een blijvend vraagstuk dat aan veel andere domeinen raakt. We onderzoeken de kracht van brede en formatieve evaluatie, gaan na hoe je doelgericht ervaringsleren kan evalueren, brengen slimme en zinvolle registratiesystemen in kaart en werken zo verder aan de pedagogie van het worden.

UDL en brede basiszorg

Bij een Universal Design for Learning (UDL) is diversiteit geen uitzondering of iets extra waar je rekening mee moet houden. UDL stimuleert je om van diversiteit uit te gaan en die zelfs actief op te zoeken. Het is een manier van kijken die mooi past in de brede basiszorg van scholen. Om begeleiders en zorgco's hier degelijk in te ondersteunen organiseren we een gemeenschappelijke pedagogische studiedag. Verder versterken we ook het positieve, verbindende schoolklimaat door scholen de kans te geven zich te verdiepen in het herstelgericht werken. Tenslotte nemen ook de executieve functies een belangrijke plek in ons aanbod in. We willen namelijk dat kinderen leren om doelgericht te kunnen functioneren, als begeleider kan je het verschil maken door in te zetten op de ontwikkeling van executieve functies. Je stimuleert daarbij de intrinsieke motivatie bij kinderen en legt een stevig fundament voor een hun persoonlijke ontwikkeling.

Beleid op leerlingenbegeleiding

We willen de visie op zorg van FOPEM verfijnen. Van daaruit begeleiden we scholen en specifiek zorgco's stap voor stap bij het verfijnen van hun beleid op leerlingbegeleiding. Een beleid dat past bij de identiteit maar ook bij de context en middelen van de school.

Gedeeld leiderschap

Samen school maken, onze slagzin waar we nog steeds met volle overtuiging achter staan! Maar hoe doe je dat nu precies? We verkenden enkele jaren geleden al het begrip 'gedeeld leiderschap' en willen dit de komende jaren nog meer eigen maken, concreet vertalen naar onze scholen en verbinden met 'samen school maken'. Enkele coördinatoren nemen deel aan de professionaliseringstrajecten voor schoolleiders vanuit de overheid (CEO² en Go All for Learning). Daarnaast blijven we ons eigen aanbod voor coördinatoren, schoolbesturen en andere beleidsrollen verfijnen met thema's als: beleidsvoerend vermogen, opleiding tot evaluator, ouderbetrokkenheid, poortwachterschap, inspirerend coachen,...

Kwaliteitszorg

Naast het paspoort en de recent ontwikkelde Kijkwijzer Kwaliteitszorg willen we scholen lang en diep ondersteunen in hun kwaliteitszorg. We werken hard aan een kwaliteitstraject waarbij scholen hun partners bevragen, panelgesprekken organiseren en van daaruit actiepunten formuleren. Uit de evaluaties van kinderen haal je ook heel wat info als school. Daarom ontwikkelen we samen met de scholen een traject om hier op schoolniveau conclusies uit te trekken - datageletterdheid dus. Tenslotte blijven we ook scholen voor, tijdens en na hun doorlichting ondersteunen met passende coaching.

Digisprong

Meer dan ooit is er (na)druk op de digitale vaardigheden en digitale middelen. Ook hier willen we de scholen in ondersteunen. We organiseren sessies om het ICT-beleid op punt te stellen, onderzoeken in het kader van de nieuwe cahiers de nood aan leerlijnen of didactische ondersteuning bij digitale vaardigheden én we gaan van start met een geïntegreerd platform waar al onze scholen samen op communiceren: MS Teams. Op die manier versterken we ook de digitale vaardigheden van begeleiders en coördinatoren zelf.

NIET TE MISSEN IN 2022-2023

Taalcoach

Je scherpt je passie en antennes voor taal aan door met de taalcoaches van andere scholen ideeën, tips en materiaal uit te wisselen. Je krijgt daarbovenop een berg materiaal, onderzoek en tips van de PBD cadeau.

15 november
24 januari
6 juni

Starterscursus

We ontvangen startende begeleiders binnen ons FOPEM-netwerk met een starterscursus. Samen met Johan De Wilde (Odisee) ondersteunen we jou en je mentor bij je aanvangsbegeleiding. We zoomen in op de praktijk van Freinet- en ervaringsgericht onderwijs. We buigen ons samen over de vragen en ideeën die je als startende FOPEM-begeleider hebt. *De eerste sessie verwachten we starter én mentor.

25 oktober*
17 januari
9 mei

Vorming schoolbesturen: VZW + tweede evaluator

Het bestuur neemt zoveel mogelijk 'secundaire processen' op zich zodat de school goed kan draaien. We doen dit jaar een aanbod op twee domeinen: VZW-wetgeving opvolgen en een opleiding tot tweede evaluator.

- De vorming rond VZW-wetgeving verloopt i.s.m. VSDC en bestaat uit een live en digitale sessie.
- De opleiding tot tweede evaluator is i.s.m. Impuls en is regionaal opgesplitst (oost en west).

22 september (live)
17 november (digi)

14 maart (oost)
15 maart (west)

Van ronde tot project

In deze vorming onderzoek je hoe je doelgericht ervaringsleren in jouw klas kan realiseren aan de hand van vier veel voorkomende technieken: ronde, werkstuk/onderzoek, vrije werktijd en project. We bekijken enkele wetenschappelijke inzichten en vertalen die naar ons soort onderwijs. Je gaat naar huis met tips, ideeën en praktijkvoorbeelden.

29 november
7 maart

Executieve functies voor het lager onderwijs

In ons ambitieuze methodeonderwijs verwachten we soms best veel van onze kinderen, en al zeker van onze kleuters. Doelbewust executieve functies stimuleren zorgt dat kinderen open staan om bij te leren en rust hen uit met vaardigheden die ze nodig hebben in de coöperatieve klaswerking die ons zo nauw aan het hart ligt.

1 december
27 april

Sessie ICT-beleid

Naar aanleiding van de middelen Digisprong organiseren we een vervolgsessie om je ICT-beleid vorm te geven. Onder begeleiding van Stef Van Malderen (KONTENT) zet je concrete stappen en krijg je heel concrete feedback. We bekijken in de diepte enkele sprekende praktijkvoorbeelden.

10 oktober (oost)
11 oktober (west)

Werkdag MS Teams

We werken als netwerk met de digitale omgeving van MS Teams. Wie hier graag beter mee wil werken of deze omgeving ook voor de eigen school wil uitrollen kan samen met ons oefenen, uitproberen en onderzoeken. Je scherpt je digitale vaardigheden aan, leert de omgeving in de diepte kennen en denkt actief mee over de indeling en het gebruik ervan op koepelniveau.

9 februari

Verdiepende vorming vanuit pedagogische studiedag

De pedagogische studiedag staat dit jaar in teken van de brede basiszorg. De ateliers in de namiddag zijn kort en krachtig. We bieden scholen de kans 2 thema's te kiezen uit die ateliers die een volwaardige vormingsdag krijgen. Zorgco's maakten ons duidelijk dat 'herstelgericht werken' van Ligand er alvast één van is. Het tweede thema laten we door de scholen kiezen na de pedagogische studiedag.

31 januari (Ligand)
16 mei (nog open)

Vorming cultuurbeschouwing

Het cahier cultuurbeschouwing bevat handvaten en instrumenten om met kinderen naar cultuur te kijken en het kompas van jezelf en van anderen te leren kennen. Tijdens deze vorming leer je in twee sessies het cahier echt gebruiken in de klas. Twee concrete werkdagen met tips en praktijkvoorbeelden.

28 maart
23 mei

Dialoogdag

De onderwijscontext evolueert snel, hoe verhouden we ons als FOPEM en SOM ten opzichte van de veranderende context; en wat betekent dit voor onze fundamentele waarden? Denk met ons mee op de dialoogdag en verbind met anderen in het FOPEM-netwerk.

6 mei

Online training 'Werken met cahier W.O.'

Ben je net nieuw in je school? Dan raden we je aan om de online training 'Werken met cahier W.O.' te volgen! Je leert er de basis van ervaringsgericht werk en gaat aan de slag met het cahier W.O.

Op jouw eigen tempo

Meer info en inschrijven via
www.vorming-fopem.be

WIE ZIJN JULLIE?

Laat van je horen via onze nieuwsbrief, via MS Teams, stuur een mailtje, kom af naar een vorming, geef ons een belletje, klop aan onze deur,... We willen je graag leren kennen!

www.fopem.be
www.vorming-fopem.be
www.cahier-fopem.be

kern@fopem.be
pbd@fopem.be
scholen@fopem.be
rvb-fopem.som@fopem.be